

Anonimizēta versija

Tulkojums

C-65/20 – 1

Lieta C-65/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 7. februāris

Iesniedzējtiesa:

Oberster Gerichtshof (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 21. janvāris

Prasītāja:

VI

Atbildētāja:

KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG

Oberster Gerichtshof [Augstākās tiesas], kurā iesniegta revīzijas sūdzība [..] prasītājas VI ierosinātajā lietā [..] pret *KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG*, Vīne [..], [..] par 6338,84 EUR samaksu [..] un konstatējumu, par prasītājas iesniegto revīzijas sūdzību par *Handelsgericht Wien* [Vīnes Komerctiesas], kurā iesniegta apelācijas sūdzība, 2019. gada 18. aprīļa spriedumu, [..] ar kuru tika apstiprināts *Bezirksgericht für Handelssachen Wien* [Vīnes Pirmās instances komerctiesas] 2018. gada 31. jūlija spriedums [..],

lēmums

I. Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai saskaņā ar LESD 267. pantu tiek uzdots šāds jautājums: **[oriģ. 2. lpp.]**

Vai Padomes Direktīvas 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem 2. pants, skatot to kopsakarā ar 1. un 6. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka par produktu (ar trūkumiem) ir jāuzskata arī dienas laikraksta fiziskais eksemplārs, kas satur profesionāli nepareizu ieteikumu attiecībā uz veselību, kura ievērošana izraisa kaitējumu veselībai?

II. [...] [omissis: tiesvedības apturēšana]

PAMATOJUMS:

1. Fakti

Atbildētāja (saskaņā ar tās apgalvoto) ir *Kronen-Zeitung* reģionālā izdevuma izdevēja un plašsaziņas līdzekļa īpašniece. Plašsaziņas līdzekļa īpašnieks saskaņā ar *Mediengesetz* [Plašsaziņas līdzekļu likuma], *BGBI.* 314/1981, kurā grozījumi izdarīti ar *BGBI. I Nr. 49/2005*, 1. panta 1. punkta 8. apakšpunkta b) punktā ietverto definīciju tostarp ir persona, kas nodrošina plašsaziņas līdzekļa saturisko izstrādi un kas nodrošina vai organizē tā ražošanu un izplatīšanu.

2016. gada 31. decembrī atbildētāja “Austrijas” sadaļā, ierāmētu un rubrikā *Hing'schaut und g'sund g'lebt* [“Ieskaties uz dzīvo vesels”] publicēja *Kräuterpfarrer Benedikt* [“Dabas dziednieka Benedikta”] publikāciju ar nosaukumu *Schmerzfrei ausklingen lassen – Eine Auflage aus geriebenem Kren* [“Izveseļošanās bez sāpēm – rīvēta mārrutka komprese”]. Publikācija bija šāda:

“Reimatisma radīto sāpju mazināšana

Svaigi rīvēts mārrutks var palīdzēt samazināt reimatisma izraisītās sāpes. Skartās ķermeņa [orig. 3. lpp.] vietas vispirms jāierīvē ar eļļu vai kausētiem cūku taukiem, pēc tam jāuzliek rīvēti mārrutki un jāpiespiež. Šādu kompresi var droši turēt no divām līdz piecām stundām, pēc tam to noņemt. Šādai procedūrai ir laba sāpes remdinoša iedarbība.”

Publikācijā norādītais mārrutka kompreses turēšanas ilgums ir kļūdaini: divu līdz piecu stundu vietā pareizi būtu jābūt rakstītam no divām līdz piecām minūtēm. Sleju sagatavoja kāds *Kräuterpfarrer* [“dabas dziednieks”], kas ir reliģiska ordeņa loceklis un ir pieņēmis vārdu “Benedikts”. Viņš bija šobrīd jau miruša *Kräuterpfarrer* darbinieks un līdz šim ir sniedzis neskaitāmus komentārus un padomus drukātajos plašsaziņas līdzekļos, radio pārraidēs un televīzijas raidījumos par ārstniecības augiem. Viņš arī ir sarakstījis divas grāmatas par ārstniecības augiem un atbildētājas dienas laikrakstam gatavo ikdienas sleju par ārstniecības augiem.

Prasītāja ir *Kronen-Zeitung* abonente un 2016. gada 31. decembrī izlasīja publikāciju. Viņa uzticējās norādītā procedūras ilguma pareizībai un uzlika tajā aprakstīto mārrutku kompresi savas kreisās pēdas potītei. Viņa atstāja apsēju uz

aptuveni trīs stundām un to noņēma tikai brīdī, kad jau bija radušās stipras sāpes. Marrutkā esošās stiprās sinepju eļļas rezultātā bija iestājusies toksiska ādas reakcija.

2. Tiesiskais regulējums:

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem 2. pantu, **[oriģ. 4. lpp.]** skatot to kopsakarā ar 1. un 6. pantu (OV 1985, L 210, 29. lpp.)

Direktīva 85/374/EEK Austrijā tika transponēta ar *Produkthaftungsgesetz* [Likumu par atbildību par produktiem], *BGBI.* 99/1988, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar *BGBI.* I, Nr. 98/2001. Atbilstošās Likuma par atbildību par produktiem tiesību normas ir šādas:

“§ 1.(1) Ja produkta trūkums izraisa cilvēka nāvi, miesas bojājumus vai kaitējumu veselībai, vai bojājumu materiālai lietai, kas nav saistīta ar produktu, par kaitējuma atlīdzināšanu ir atbildīgs:

1. uzņēmējs, kas to ir ražojis un laidis tirgū,

[..]”

“§ 3. “Ražotājs (1. panta 1. punkta 1. apakšpunkta izpratnē) ir persona, kas ir izgatavojusi gatavo produktu, izejvielu vai sastāvdaļas, kā arī jebkura persona, kas apliecina sevi kā tā ražotāju, produktam pievienojot savu nosaukumu, preču zīmi vai citu atšķirības zīmi.”

“§ 4. Produkts ir jebkura materiāla kustama lieta, pat ja tā ir izmantota kādā citā kustamā lietā vai ir saistīta ar nekustamu īpašumu, tostarp enerģija.”

“§ 5. (1) Produktam ir trūkumi, ja tā drošums nav tāds, kādu personai ir tiesības gaidīt, ņemot vērā visus apstākļus, it īpaši:

1. produkta noformējumu,
2. lietojumu, kādā, kā varētu gaidīt, lietos produktu,
3. laiku, kad produkts laists aprītē. **[oriģ. 5. lpp.]**

[..]”

3. Lietas dalībnieku prasījumi un argumenti:

Prasītāja lūdz piespriest atbildētājai, ciktāl tam ir nozīme revīzijas tiesvedībā, samaksāt 4400 EUR kā atlīdzību par kaitējumu [..], kā arī atzīt, ka tā ir atbildīga par visām no 2016. gada 31. decembra starpgadījuma izrietošajām viņai radītajām nelabvēlīgajām “pašreizējām un” turpmākajām sekām. Viņa esot *Kronen-Zeitung* abonente. *Kräuterpfarrer Benedikt* rakstā ietvertā instrukcija esot saturējusi atbildētājas drukas kļūdu, kā rezultātā tika ieteikts pārāk ilgs procedūras laiks. Viņa esot uzticējusies atbildētājas norādēm par procedūras ilgumu un atbilstoši tām ļāvusies ārstēšanās procesam, kas tai esot radījis smagus miesas bojājumus. Viņa it īpaši lūdz atlīdzību par sāpēm un ciešanām (4400 EUR). Paliekošas sekas vai novēlotas sekas neesot izslēdzamas, tāpēc viņa ir ieinteresēta, lai tiktu veikts konstatējums.

Atbildētāja iebilda, ka tā esot plašsaziņas līdzekļa *Kronen-Zeitung* īpašniece. *Kräuterpfarrer Benedikt* neesot ne tās struktūra, ne pārstāvis. Viņš esot klostera draudzes loceklis, pieaicināts un vispārāzīts eksperts dabas dziedniecības jomā. Tā lūdz šim vienmēr esot varējusi paļauties uz viņa kompetenci, un tai nav zināmi citi līdzīgi “prasību gadījumi”. Sleja esot bijusi bez nodoma un intereses gūt labumu, bet par brīvu sniegts padoms tās lasītājiem. Tās reģionālais izdevums esot bulvārprese, un nevarot pieņemt publikācijas pareizību kā apstiprinātu. Traumas un traumu sekas tiek apstrīdētas.

Pirmās instances tiesa, ciktāl tam ir nozīme revīzijas tiesvedībā, noraidīja [oriģ. 6. lpp.] prasījumus par 4400 EUR samaksu un konstatējumu. Atbildētāja publikāciju esot uzticējusi sagatavot ekspertam dabas dziedniecības jomā, kurš šajā sakarā jau esot publicējis vairākas grāmatas un neskaitāmus komentārus un padomus dažādos plašsaziņas līdzekļos. Ja nepareizo procedūras ilgumu būtu norādījis jau viņš pats, tai neesot bijis nekāda iemesla kontrolēt manuskriptus vai publikācijas. Tā kā publikācijas autors esot bijis eksperts augu dziedniecības jomā, viņu nevarot uzskatīt ne par acīmredzami nekompetentu, ne apzināti bīstamu personu *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* [Austrijas Civilkodeksa] 1315. panta izpratnē. Ja sākotnējais autors rakstu būtu bijis iesniedzis pareizi, bet pēc tam atbildētājai būtu radusies pārrakstīšanās kļūda vai tipogrāfiska kļūda, izdevniecība būtu atbildīga tikai apstiprinot sava iespieddarba satura pareizību. Tas esot vispārzināms, ka atbildētājas izdots drukātais izdevums esot bulvārprese. Tajā informācija tiek atspoguļota drīzāk īsos rakstos un vienkāršā un viegli saprotamā veidā, bet ne apjomīgās zinātniskās publikācijās. Tādējādi tas, ko lasītāji sagaidot, arī esot atšķirīgs kā zinātniska raksta, specializēta žurnāla vai specializētas grāmatas gadījumā. Līdz ar to nevarot arī uzskatīt, ka publikācijas satura pareizība ir apstiprināta. Tādēļ atbildētājas atbildība par publikācijā kļūdaini norādīto procedūras ilgumu neesot iestājusies.

Apelācijas tiesa prasītājas apelācijas sūdzību neapmierināja. No juridiskā viedokļa tā uzskatīja, ka tiesvedībā pirmajā instancē prasītāja [oriģ. 7. lpp.] attiecībā uz atbildētājas kā “ražotājas” “atbildību par produktu” bija atsaukusies vienīgi uz no vainas atkarīgu atbildību, tādējādi “ne atbildētājai, ne pirmās instances tiesai kaut

aptuveni nebija skaidrs, ka atbildētāja arī kā ražotāja būtu jāsauc pie atbildības neatkarīgi no vainojamības saskaņā ar Likumu par atbildību par produktiem”. Apelācijas tiesvedībā prasītāja ar savu argumentāciju par atbildētājas atbildību saskaņā ar Likumu par atbildību par produktiem pārkāpjot jaunu pamatu aizliegumu. Turklāt no tās apelācijas sūdzības apsvērumiem neizrietot neviens kļūdainais pirmās instances tiesas juridiskais vērtējums.

Pret šo lēmumu ir vērsta prasītājas revīzijas sūdzība, lūdzot apmierināt tās prasību; pakārtoti tā lūdz atcelt spriedumu.

Oberster Gerichtshof nolemj apturēt revīzijas tiesvedību un uzdot Tiesai Savienības tiesību jautājumu, kas ir būtisks lietas atrisināšanai.

4. Prejudiciālā jautājuma pamatojums

4.1. Apelācijas tiesai (un atbildētājai) nevar piekrist tajā, ka prasītāja tiesvedībā pirmajā instancē nav minējusi pietiekamus faktus apgalvojumus par atbildētājas atbildību saskaņā ar Likumu par atbildību par produktiem. Tiesvedībā pirmajā instancē prasītāja norādīja, ka tā esot drukātā plašsaziņas līdzekļa abonente un ka, ievērojot tajā ieteiktu kļūdainu procedūru, esot guvusi smagus ievainojumus. Arī no pirmās instances tiesas konstatējumiem var secināt gan par produktu (*Kronen-Zeitung* reģionālais izdevums), par plašsaziņas līdzekļu īpašnieku un izdevēju (atbildētāju), kas ir publicējusi rakstu, produktu ražojusi un laidusi tirgū, gan par prasītājai **[oriģ. 8. lpp.]** nodarīto fizisko kaitējumu (toksiska ādas reakcija). Līdz ar to ir izpildīti visi nosacījumi atbildības neatkarīgi no vainas izvērtēšanai saskaņā ar Likumu par atbildību par produktiem, pat ja tiesvedībā pirmajā instancē prasītāja ir it īpaši apgalvojusi atbildētājas no vainas atkarīgu atbildību. Katrā ziņā, pretēji apelācijas tiesas uzskatam, nepastāv jaunu pamatu aizlieguma pārkāpums saskaņā ar *Zivilprozessordnung* [Civilprocesa kodeksa] 482. pantu, ja prasītāja apelācijas tiesvedībā galvenokārt atsaucās uz atbildētājas kā ražotājas atbildību saskaņā ar Likuma par atbildību par produktiem.

4.2. Uz Likuma par atbildību par produktiem un it īpaši tā 4. panta interpretāciju attiecas prasība par direktīvai atbilstīgu interpretāciju [...]. Par to, vai dienas laikraksta izdevēja vai plašsaziņas līdzekļu īpašniece, kas ierosināja raksta publicēšanu, saskaņā ar Direktīvu 85/374/EEK (un saskaņā ar Likumu par atbildību par produktiem) ir atbildīga par laikraksta kļūdainu saturu, pastāv domstarpības.

Saskaņā ar Direktīvas 85/374/EEK 2. panta pirmo teikumu šajā direktīvā “produkts” nozīmē visas kustamas lietas, pat ja tās ir izmantotas kādā citā kustamā lietā vai nekustamā īpašumā. Saskaņā ar Likuma par atbildību par produktiem 4. pantu “produkts” ir jebkura materiāla kustama lieta, pat ja tā ir izmantota kādā citā kustamā lietā vai ir saistīta ar nekustamu īpašumu, tostarp enerģija.

Daļā (vācu valodas) doktrīnas informācijas nesēju atbildība tiek ierobežota ar kaitējumu, ko izraisījusi to fiziskās izpausmes forma (piemēram, indīgi grāmatas

vāki **[oriģ. 9. lpp.]** vai indīga tipogrāfijas krāsa). Citi atzīst atbildību par produktu arī kļūdaina intelektuālā pakalpojuma dēļ. Atbildīgi var būt izdevniecība, autors un tipogrāfija [..]:

Par (grāmatu) ražotāja, plašsaziņas līdzekļu īpašnieka vai izdevēja atbildību arī attiecībā uz darba saturu, tiek argumentēts ar sabiedrības uztveri, ka iespieddarbs netiek taču pirktis kā (pēc formas vairāk vai mazāk skaisti sastiprināta) kaudze papīra, bet gan tā satura dēļ, un ka tas, ko patērētāji sagaida no produkta, ir ne tikai, lai no iespieddarba nerēģotos skavas, uz kurām tie var savainoties, bet gan lai tas atspoguļo reklamēto saturu. It īpaši rokasgrāmatas, instrukcijas, kartes utt. varot tikt tirgotas tikai tāpēc, ka gala pircēji sagaida no tām iegūt pareizus norādījumus. Ja grāmatā vai laikrakstā esošā ēdienu receptē būtu kļūdaini norādīta konkrētas sastāvdaļas veselībai kaitīga deva, būtu neatbilstoši neatlīdzināt cietušajam, lai gan gadījumā, ja tā pati pārmērīgā deva tiktu kļūdaini piejaukta tā iegādātajā gatavajā produktā, vai tam pievienotas nepareizas lietošanas instrukcijas dēļ, pret tā ražotāju varētu vērsties [..]. **[oriģ. 10. lpp.]**

Pret atbildību par nepatiesas informācijas sniegšanu liecina:

- atbildības par produktiem aizsardzības mērķis, saskaņā ar kuru atbildība ir par produkta bīstamību, nevis padomu sniegšanu [..],
- apstākļi, ka intelektuālie pakalpojumi neesot produkti Likuma par atbildību par produktiem 4. panta izpratnē (Direktīvas 85/374/EEK 2. pants), jo tie kā tādi neesot materiālas lietas [..]
- tas, ka atbildības par produktu sasaiste ar informācijas materializāciju esot patvaļīga un ka informācija esot jāizslēdz no Direktīvas 85/374/EEK piemērošanas jomas, [..] un
- “Bažas par robežu trūkumu” šādai tik plašai produkta izpratnei, kas galu galā uz jebkādu intelektuāla satura druku ļautu attiecināt atbildību neatkarīgi no vainas [..].

Tā kā atbilde uz jautājumu, vai dienas laikraksta saturs ir jāuzskata par produktu, pamatojoties uz Direktīvas 85/374/EEK 2. panta formulējumu, kura interpretācija savukārt ir noteicoša attiecībā uz Likuma par atbildību par produktiem 4. pantu, nav skaidra un viennozīmīga, šis tiesību jautājums ir jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai precizēšanai.

4.3. Lūguma iesniedzējs – Senāts uzskata, ka gadījumā, ja atbildētājam, kas ir dienas laikraksta izdevēja un plašsaziņas līdzekļa īpašniece, kā ražotājam saskaņā ar Direktīvu 85/374/EEK būtu jāuzņemas no vainas neatkarīga atbildība **[oriģ. 11. lpp.]** par tās laikraksta saturu, tad tai principā būtu jāatbild par kļūdaina ieteikuma attiecībā uz mārrutka kompreses lietošanas ilguma ievērošanu (divas līdz piecas stundas, kaut pareizi ir divas līdz piecas minūtes), kas izraisīja tās lasītājas (prasītājas) miesas bojājumus. *Kräuterpfarrer* slejas saturs un noformējums ar nosaukumu *schmerzfrei ausklingen lassen* [“ļaut pāriet bez

sāpēm”], kas atradās avīzes redakcionālajā daļā, lasītāju un tādējādi arī prasītāju vedina domāt, ka tā, ievērojot ieteiktās rīvētā mārrutka kompreses lietošanas nosacījumus, noteiktā laika posmā bez jebkāda riska varēs remdēt reimatisma izraisītās sāpes. Ja lietošana radīja kaitējumu veselībai, drošums, kas sagaidāms saskaņā ar Direktīvas 85/374/EEK 6. panta 1. punktu, nepastāvēja. Atbildētājam, ja tā būtu jākvalificē kā produkta ar trūkumu (direktīvas 2. pants; Likuma par atbildību par produktiem 4. pants) ražotāja direktīvas 1. panta (Likuma par atbildību par produktiem 1. panta 1. punkta 1. apakšpunkts) izpratnē, būtu jāatbild par prasītājam izraisītajiem miesas bojājumiem neatkarīgi no tā, vai kļūdainais procedūras laiks bija norādīts jau *Kräuterpfarrer* manuskriptā, vai arī tikai radās atbildētājam pieļaujot tipogrāfisku kļūdu.

5. [...] [omissis: tiesvedības apturēšana]

[..]

Vīne, 2020. gada 21. janvārī

[..]

[Piezīmes]

DARBBA VERSIJA